

спочатку первинну обробку сировини і виготовлення напівфабрикатів продукції, яку можна в консервованому вигляді зберігати з тим, щоб в подальшому виготовляти з неї готову продукцію. Таким чином, створення регіональних інтегрованих систем дасть можливість стабілізувати становище в овочеконсервному підкомплексі АПК Миколаївської області та сприяти розвитку його діяльності в умовах ринкової економіки.

УДК 338:631.11

ОРГАНІЗАЦІЯ ЕКОНОМІЧНОЇ РОБОТИ В СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

***В.К. Орлова**, кандидат економічних наук, доцент*

***Т.І. Долішня**, асистент*

Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу

Висвітлено проблемні питання організації економічної роботи на сільськогосподарських підприємствах у нових економічних умовах. Відповідно до цього визначено основні завдання економічної роботи: безперервний контроль за витратами і результатами діяльності, оперативний аналіз ситуації, вдосконалення калькуляцій і контролю за витратами щодо окремого виду продуктів і послуг, обов'язкове економічне обґрунтування різноманітних управлінських рішень, які приймаються як на загальногосподарському рівні, так і на окремих ділянках виробництва; і запропоновано шляхи розв'язання.

Рассмотрены проблемные вопросы организации экономической работы на сельскохозяйственных предприятиях в новых экономических условиях. Соответственно цели определены основные задачи экономической работы: постоянный контроль затрат и результатов деятельности, оперативный анализ ситуации, совершенствование калькуляций и контроля затрат по отдельному виду продуктов и услуг, обязательное экономическое обоснование различных управленческих решений, которые принимаются как на общехозяйственном уровне, так и на отдельных участках производства; и предложены пути решения.

В умовах становлення нашої держави як самостійної з ринковою орієнтацією закономірно відбуваються радикальні зміни в

вітчизняному агропромислового комплексу.

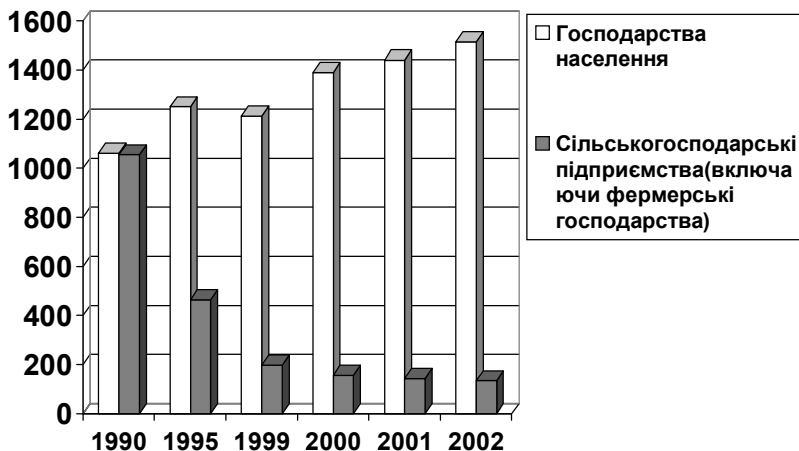
У сучасних наукових джерелах є кілька підходів щодо визначення етапів аграрної реформи. Більшість дослідників вважають, що перший етап охоплює усі роки трансформування сільського господарства, а другий — розпочався з прийняття Указу Президента України від 3 грудня 1999 р. “Про невідкладні заходи щодо прискорення реформування аграрного сектора економіки”. Необхідно відзначити, що визначальним кроком на шляху проведення реформи у сільському господарстві стало прийняття Верховною Радою України в 2001 році нового Земельного кодексу, яким утверджено власність селян на землю, а також ряд інших законодавчих та нормативних актів розвитку аграрного сектору, якими окреслено сучасну державну аграрну політику.

Відбулися значні зміни в організаційно-правовій структурі виробництва. Функціонування сільськогосподарських підприємств за старими принципами стало неможливим. Тому необхідно змінити старі принципи господарювання і будувати нові, які ґрунтуватимуться на приватній власності. У цьому нас переконує практика.

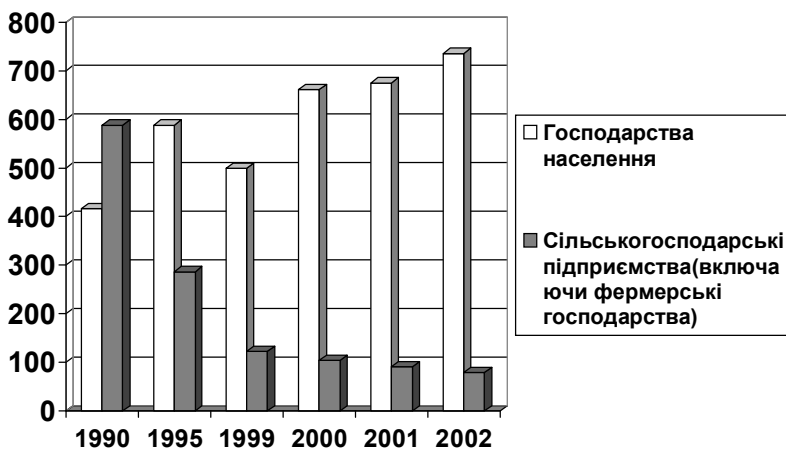
За даними обстеження стану реформування аграрного сектора Івано-Франківської області, земельні площі станом на 1 січня 1990 року колишніх колгоспних спілок становили 353,6 га (25,4%), державних сільськогосподарських підприємств 44,7 га (3,2%), землі громадян 230,7 га (16,6%), землі інших категорій 763,7 га (54,8%), а вже станом на 1 січня 2003 року сільськогосподарські кооперативи обіймали 37,7 га (2,7%) земельних площ, сільськогосподарські товариства 36,2 га (2,6%), державні сільськогосподарські підприємства 12,8 га (0,9%), фермерські господарства 21,8 га (1,6%), громадяни 397,9 га (28,6%), інші категорії 830,3 га (59,6%). З наведеного аналізу можна зробити висновок, що процес реформування сільського господарства, зміни земельних і майнових відносин, який продовжується на сьогоднішній день, сприяв перерозподілу земельних угідь і обсягів виробництва на користь індивідуальних господарств населення.

Таким чином, в практику економічної роботи повинно ввійти й налагодження відносин сільськогосподарського підприємства з особистими підсобними господарствами населення. Власне вони по-

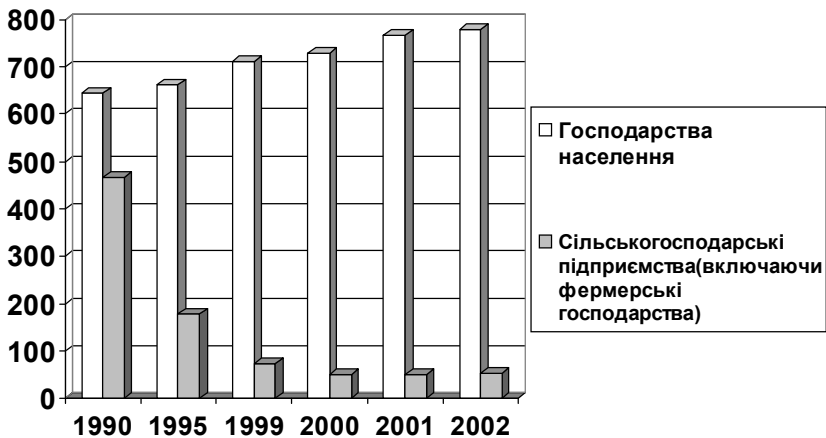
винні діяти разом, як єдина система, що забезпечує підпорядковане узгодженим інтересам селян ефективне використання ресурсів села — земельних, трудових, матеріальних, фінансових.

Продукція сільського господарства
(у порівнянних цінах 2000 р., млн.грн.)

Продукція рослинництва
(у порівнянних цінах 2000р., млн.грн)

**Продукція тваринництва
(у порівнянних цінах 2000р., млн.грн)**

Слід враховувати, що і у найближчі роки доходи з особистих підсобних господарств будуть переважаючими, а в сільськогосподарських підприємствах значна частина його працівників може бути поки що зайнята лише частково.

Зауважимо, що при будь-якій формі господарювання ставиться мета ефективного використання ресурсів, на що й спрямована економічна робота.

На сьогоднішній день, в нових економічних умовах сільськогосподарські підприємства знаходяться в складному фінансовому становищі, яке ставить в актуальну площину розв'язання таких основних завдань економічної роботи:

- 1) безперервний контроль за витратами і результатами діяльності, оперативний аналіз ситуації;
- 2) вдосконалення калькуляцій і контролю за витратами щодо окремого виду продуктів і послуг;
- 3) обов'язкове економічне обґрунтування різноманітних управлінських рішень, які приймаються як на загальногосподарському рівні, так і на окремих ділянках виробництва.

Як відмічає В.С.Дієсперов, що “загальногосподарське планування все більше наблизатиметься до бізнес-плану. Основою планів будуть виробничі програми,...баланси грошових надходжень і витрат та калькуляції виробництва різних продуктів і послуг. Принципова відмінність планування в нових умовах полягає в тому, що воно повинне враховувати безперервну мінливість обставин, якими визначаються виробничі витрати. Нова ситуація вимагає систематичного, кілька разів протягом року уточнення калькуляції на основі поточного економічного аналізу діяльності господарства” [2].

На нашу думку, з врахуванням вище викладеного статистичного дослідження, на сьогоднішній день на сільськогосподарських підприємствах в західному регіоні для вирішення економічних проблем необхідно використовувати методи вдосконалення економічної роботи, що запропоновані В.С.Дієсперовим. Так як підприємства одержали практично повну самостійність і водночас стали нести відповідальність за розрахунки з державою, партнерами і працівниками, а умови діяльності постійно змінюються, а тому завдання економічної служби значно ускладнилися.

ЛІТЕРАТУРА

1. О. Могильний. Реструктуризація колективних сільськогосподарських підприємств – шлях до багатоукладної ринкової економіки // Економіка України.- 2001.- №3.- С.59-64.
2. В. С. Дієсперов, В. К. Ярмолицький. Організація економічної роботи в господарстві // Економіка АПК.- 2003.- №1.- С.90-96
3. В. С. Дієсперов. Продуктивність праці в сільському господарстві // Економіка України.- 2003.- №11.- С.61-68.